

NUORTEN SUHDE JÄRJESTÖIHIN JA GLOBALISAATIOON

Tutkimustiivistelmä/ Suomen Gallup 2001

PUOLET NUORISTA MUKANA JÄRJESTÖISSÄ

Useampi kuin joka toinen (51 %) 10-29 -vuotias on tavalla tai toisella mukana järjestöelämässä. Tulos on käytännössä sama kuin vuonna 1998 (52%).

Järjestöissä mukana olevilta tiedusteltiin, minkä tyyppisiin järjestöihin, seuroihin tai kerhoihin he kuuluvat tai minkä tyyppisten järjestöjen toiminnassa he ovat mukana.

Käytännössä haastateltavalle esitettiin kaksitoista eri tyyppistä järjestöä. Lisäksi haastateltavan oli vielä mahdollista sanoa olevansa mukana jonkin muun tyyppisen järjestön, seuran tai kerhon toiminnassa.

Yli neljännes (28%) kaikista nuorista ilmoittaa kuuluvansa johonkin urheiluseuraan tai liikuntajärjestöön. Urheiluseurojen (350.000) voi todeta käytännössä dominoivan nuorten järjestöosallistumista. Seuraavaksi eniten jäseniä vetävät opiskelija- ja koululaisjärjestöt (150.000). Opiskelija- ja koululaisjärjestöjen kohdalla ongelma on se, että kaikki jäsenet eivät tiedä olevansa jäseniä. Tämä kieli löyhästä, epäaktiivista kiinnittyneisyydestä. Ammattiyhdistyksiin sanoo kuuluvansa 10-29-vuotiaista nuorista 10% eli 139.000.

Seurakuntien lapsi- tai nuorisotoiminnassa on tämän selvityksen mukaan mukana 65.000 10-29 -vuotiaista nuorta (5%). Koulun tai oppilaitoksen kerhot ovat hieman vähemmän houkuttelevia. Niihin kuuluu 50.000 nuorta eli 4 prosenttia koko joukosta. Partiolaisiksi nuorista ilmoittautuu 44.000 ja hyväntekeväisyysjärjestöjen jäsenistöön kuuluvaksi 45.000.

Vähiten ollaan mukana ihmisoikeusjärjestöjen työssä. Yhteensä 15.000 nuorta sanoo olevansa mukana näissä järjestöissä. Nuorista 22.000 sanoo kuuluvansa poliittisiin järjestöihin. Tämä vastaa kahta prosenttia kaikista 10-29 vuotiaista nuorista.

URHEILUSEURAT KIINNOSTAVAT ENITEN

Koko joukolta - myös niiltä, jotka eivät osallistu ollenkaan järjestötoimintaan - tiedusteltiin, minkä tyyppiset järjestöt vaikuttavat heidän mielestään kiinnostavilta. Haastateltaville lueteltiin 19 tyyppistä järjestöä ja nämä poimivat listasta kaikki kiinnostavina pitämänsä.

Lista, josta vaihtoehdot valittiin oli laaja ja sisälsi enemmän järjestötyyppisiä kuin se lista, minkä avulla tutkittiin, minkälaisissa seuroissa ja kerhoissa järjestöissä nuoret ovat todellisuudessa mukana. Kiinnostuneisuus määriteltiin siten, että pyydettiin nimeämään kaikki ne järjestöt, jonka toiminnassa nuorta kiinnostaisi olla mukana.

Eniten kiinnostusta herättävät urheiluseurat ja liikuntajärjestöt. Kaikista nuorista 69% on kiinnostunut urheiluseuroista (noin 880.000 nuorta). Järjestöihin tällä hetkellä kokonaan kuulumattomistakin 63% on niistä siinä määrin kiinnostunut, että ainakin voisi ajatella liittyvänsä jäseneksi/toimintaan mukaan. Tämä tarkoittaa, että urheiluseuroilla on olemassa noin 390.000 "järjestäytymättömän" nuoren potentiaalinen 'jäsenreservi'. Tämä luku käsittää siis pelkästään ne, nuoret, jotka tällä hetkellä eivät osallistu minkäänlaiseen seura- tai yhdistystoimintaan.

Erilaiset harrastusjärjestöt tai -kerhot kiinnostavat seuraavaksi eniten. Koko joukosta 65% (noin 840.000 nuorta) ja järjestötoiminnasta tällä hetkellä kokonaan sivussa olevista nuorista 67% voisi ajatella toimivansa tällaisissa järjestöissä. Mikäli asiaa ajatellaan kuten tehtiin edellä urheiluseurojen kohdalla, niin harrastejärjestöillä on nuorissa lähes 410.000 potentiaalista nuorta, jotka eivät ole nykyisin missään järjestössä mukana.

ELÄINTEN OIKEUKSIA AJAVA LIIKE KIINNOSTAA PUOLTA MILJOONAA NUORTA

Myös hyväntekeväisyys, eläinten oikeudet, ihmisoikeudet ja luonnonsuojelu kuuluvat runsaasti kiinnostusta herättävien järjestöjen joukkoon. Kaikista nuorista noin kaksi viidestä ilmoittautuu näistä toiminnoista kiinnostuneiden ryhmään. Tulosten mukaan esimerkiksi eläinten oikeuksia ajavan liikkeen toiminnasta on periaatteessa kiinnostunut likimain puoli miljoonaa nuorta, joista ns. järjestäytymättömiä nuoria on vajaa 300.000 kun itse toiminnassa nykyisin on mukana vain kourallinen nuoria.

Seuraavana tällä 'suosituimmuuslistalla' tulevat opiskelija- ja koululaisjärjestöt ja kehitysmaaliike ja jotka kiinnostavat noin joka kolmatta. Toiminta maanpuolustus-järjestöissä kiinnostaa reilua neljäsosaa nuorista.

Varsin pieni osa nuorista on kiinnostunut järjestöistä, jotka toimivat joko globalisaatiota vastaan tai sen puolesta. Globalisaatiota ja maailmankaupan vapauttamista puolustava liike tai ryhmittymä kiinnostaa 14 prosenttia nuorista ja vastustava liike tai ryhmittymä 8 prosenttia. Kuitenkin kokonaisuudessaan noin 280.000 nuorta on kiinnostunut globalisaatiosta sen verran, että voisi kuulua joko sitä puolustavaan tai vastustavaan liikkeeseen.

Kaikista nuorista 13% on kiinnostunut poliittisista nuorisjärjestöistä (noin 170.000 nuorta). Sellaisia nuoria, jotka eivät ole nykyisin mukana missään järjestössä mutta ovat kiinnostuneita poliittisista järjestöistä on noin 75.000.

Eräiden järjestöjen osalta voidaan tarkastella mielipidemuutoksia vuodesta 1998. Hyväntekeväisyys-, avustus- ja vammaisjärjestöihin, opiskelijajärjestöihin ja seura-kuntiin kohdistuva kiinnostus on hieman lisääntynyt. Kiinnostuksen hiipumista ei ole havaittavissa yhdenkään järjestön kohdalla.

UUSIEN YSTÄVYSSUHTEIDEN SOLMIMINEN JA HYÖTYNÄKÖKOHDAT KESKEISIÄ HOUKUTTAMIA

Keskeisiä järjestöjäsenyyden syitä tarkasteltiin kysymyksenasettelulla, jossa nuorille esitettiin yhteensä neljätoista mahdollista syytä lähteä mukaan seura-/järjestötoimintaan. Nuorten tehtävänä oli arvioida jokaista tekijää erikseen ja kertoa, pitääkö sitä omalla kohdallaan todella merkittävänä syynä vai ei.

Valtaosa nuorista ilmoittaa, että uusien ystävien saaminen, lupaukset hyödyistä työtä, opiskelua tai elämää varten painaisivat todella paljon jos heitä pyydetäisiin mukaan jonkin järjestön toimintaan. Luonnollisena perusteena on myös se, että toimintamuodot olisivat mielenkiintoisia.

Nuorten painostaminen ja ohjaaminen mukaan jonkin järjestön toimintaan ei oikein hyvin tunnu purevan. Vain 15 prosenttia taipuisi ystävien painostuksen edessä ja neljännes (24%) harkitsisi

vakavasti mukaan menemistä, jos omat vanhemmat neuvoisivat ja ohjaisivat. Vanhempien merkitys on kuitenkin suuri (56%) nuorimpien 10-14 -vuotiaiden keskuudessa.

Kaveripiirin vaikutus on merkittävä, jollei siihen liity suoranaista painostusta. Nuorista 60% ilmoittaa, että he harkitsisivat vakavasti jonkin järjestön toimintaan mukaan menemistä jos useimmat ystävät ja kaveritkin menisivät.

NUORET HALUAISIVAT VEROTTA JA KONTROLLOIDA KANSAINVÄLISIÄ PÄÄOMALIIKKEITÄ

Tutkimuksessa 15-29-vuotiailta nuorilta kysyttiin mielipiteitä globalisaatiosta, maailmankaupan vapauttamisesta ja mielenosoituksista. Nuoret suhtautuvat globalisaatioon ja maailmankaupan vapauttamiseen kaksijakoisesti. Valtaosa (74%) nuorista sanoo, että valta on keskittynyt liiaksi kansainvälisille suuryrityksille eikä kansalaisten ääni pääse kuuluville. Enemmistö (58%) ilmoittaa lisäksi, että rahavallan vastustaminen on ymmärrettävää ja oikeutettua ja että kansainvälisiä pääomaliikkeitä ja rahavirtoja pitäisi päästä verottamaan (56%).

Samaan hengenvetoon nuoret ilmoittavat että maailmankaupan vapauttaminen on hyvä tapa kohentaa myös köyhien maiden oloja (63%) ja pitävät kohtuuttomana väitteitä, että kansainväliset suuryritykset eivät tunne vastuuta ihmisten työpaikoista ja hyvinvoinnista (55%). Lisäksi nuorista joka toinen (49%) on sitä mieltä, että globalisaatio ja maailmankaupan vapauttaminen toimivat viime kädessä lähes kaikkien maailman ihmisten hyväksi. Vajaa kolmannes (30%) nuorista ei usko globalisaation ja maailmankaupan siunauksellisuuteen ihmiskunnan kannalta.

Nuorten enemmistö on taipuvainen ajattelemaan, että pääomavirtoja ja rahan liikkumista on ryhdyttävä sääntelemään pikaisesti (52%). Tämä tulos on yhdensuuntainen sen kanssa, että enemmistö olisi valmis verottamaan kansainvälisiä pääomaliikkeitä.

Enemmistö (52%) nuorista olisi halukas kehittämään YK:n toimintaa siten, että syntyisi maailman hallitus, joka pystyy tekemään kaikkia kansakuntia ja globaalia talouselämää koskevia sitovia päätöksiä.

MIELENOSOITTAJAT SAAVAT YMMÄRRYSTÄ - VÄKIVALTA EI

Nuoret suhtautuvat globalisaatiota vastustaviin mielenosoittajiin ymmärtävästi niin kauan kuin toiminta ei johda väkivaltaisuuksiin. Suomalaisista nuorista vain reilu kymmenesosa (13%) pitää liikehuoneistojen vahingoittamista oikeutettuna, jos sillä tavoin saadaan päättäjät herätettyä ymmärtämään maailmankaupan kielteiset seurausvaikutukset. Tämä pieni vähemmistö merkitsee kuitenkin käytännössä 120.000 nuorta.

Nuoret ovat jokseenkin yksimielisiä (76%) siitä, että vain hyvin pieni osa mielen-osoituksiin osallistuvista nuorista syyllistyy väkivaltaan. Lisäksi enemmistö (57%) nuorista sanoo, että globalisaatiota vastustavat mielenosoittajat ajavat toiminnallaan myös tavallisten kansalaisten demokraattisia oikeuksia. Suurin osa (56%) nuorista kokee kansainvälisten kokousten yhteydessä järjestetyt katumielenosoitukset tarpeellisiksi vaikka onkin niistä huolestunut.

Kun nuorille esitetään väittämän, jonka mukaan globalisaatiota vastustavassa liikkeessä ei ole mitään demokraattista, vain 21 prosenttia on samaa mieltä ja 51% torjuu ajatuksen. Samanlainen torjuva reaktio saadaan kun väitetään, että mielen-osoituksiin osallistuvat ovat suurimmalta osin elämäänsä jännitystä hakevia nuoria ilman yhteiskunnallisia ihanteita ja päämääriä.

GLOBALISAATION KANNATTAJAT SAAVAT ENEMMÄN YMMÄRTÄMYSTÄ KUIN VASTUSTAJAT

Nuorille lueteltiin kaikkiaan 20 erilaista tahoja. Jokaisen kohdalla tuli ilmaista suhtautuuko tai saattaisiko suhtautua ao. tahon tavoitteisiin ja toimintaan kannustavasti ymmärtämyksellä. Kysymys mittaa sitä, missä määrin eritasoiset päättäjät ja kansalaisliikkeet voisivat saada tukea nuorilta ihmisiltä.

Valtaosa nuorista suhtautuu tai ainakin saattaisi suhtautua myönteisesti oman maan ja kotikunnan päättäjiin. Lähes yhtä paljon potentiaalista ymmärtämystä saavat kehitysmaaliike ja luonnonsuojelua ajavat järjestöt.

Selvä enemmistö suhtautuu/saattaisi suhtautua ymmärtämyksellä eläinten oikeuksia ajaviin liikkeisiin (64%) kuten myös ulkomaalaisten ja pakolaisten oikeuksia ajaviin liikkeisiin (62%).

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että sekä globalisaatiota kannattavat että vastustavat liikkeet saavat paljon vähemmän potentiaalista myönteisyyttä osakseen kuin kansainvälisiin huippukokouksiin osallistuvat päättäjät tai länsimaiset talous-järjestöt (esim. Maailman kauppajärjestö ja Kansainvälinen valuuttarahasto).

Vaikka globalisaatiota kannattavat liikkeet eivät ole saaneet osakseen samaa mediajulkisuutta kuin globalisaation vastustajat, niin tästä huolimatta kannattajiin suhtaudutaan suopeammin kuin vastustajiin.

Kaikkein vähiten kannustusta suomalaiset nuoret jakavat ulkomaalaisille maahanmuuttoa vastustaville ryhmittymille sekä EU:ta ja integraatiota vastustaville ryhmittymille.

SUORA RADIKAALI TOIMINTA VIEHÄTTÄÄ KYMMENESOSAA NUORISTA

Yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää tekoja. Tällaiset teot vaihtelevat sovinnaisesta osallistumisesta vaaleihin, yhteydenotoista päättäjiin aina erilaisiin mielenosoituksiin ja protestitoimiin.

Tässä tutkimuksessa 15-29 vuotilailta nuorilta tiedusteltiin suhtautumista erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja protestitoiminnan muotoihin. Vastaajille lueteltiin kaikkiaan kahdeksan vaikuttamisen muotoa ja jokaiseen tuli vastata erikseen onko tehnyt tekoa, saattaisiko tehdä vai ei tekisi missään tapauksessa.

Nuorista kaksi viidesosaa (42%) on kirjoittanut nimensä vetoonuksiin ja vain kymmenesosa ei voisi kuvitella tekevänsä tätä koskaan jonkin tärkeän asian puolesta. Kaikki muut luetellut vaikuttamisen muodot ovat olleet pienen vähemmistön käytössä, mutta enemmistö nuorista kuitenkin voisi kuvitella kirjoittavansa yleisönosastoon, osallistuvansa asuinalueensa asukasyhdistystoimintaan ja ottavansa yhteyttä poliittisiin päättäjiin joissakin tärkeissä asioissa.

Myös boikotit ja rauhanomaiset mielenosoitukset ovat toimia ja tekoja, joihin enemmistö nuorista voisi ottaa osaa tai on jo osallistunutkin.

Sensijaan radikaali suora toiminta, joka pitää sisällään laittomuuksia tulee mahdollisesti kysymykseen joissakin tärkeissä asioissa noin kymmenesosan kohdalla. Tämä merkitsee sitä, että maassa on noin 100.000 nuorta, jotka asian vaatiessa voisivat osallistua laittomuuksiin tai

väkivaltaisiinkin mielenosoituksiin. Käytännössä monikaan ei tunnusta jo osallistuneensa radikaaliin suoraan toimintaan. Tämän tutkimuksen valossa tällaisia jo osallistuneita olisi muutama tuhat nuorta.

Keskimäärää useammin potentiaalista radikalismia ilmenee nuorimmassa 15-20 vuotiaiden ikäluokassa, vielä koulussa/opiskelemissa olevien sekä vihreiden ja Vasemmistoliiton kannattajien keskuudessa. Keskimäärää enemmän potentiaalista radikalismia ilmenee niiden nuorten keskuudessa, jotka ovat mukana poliittisten järjestöjen toiminnassa.

TUTKIMUKSEN TAUSTATIEDOT

Tutkimuksen tavoitteena on ollut hankkia ajan tasalla olevaa perustietoa nuorten suhteesta kansalaisjärjestöihin. Tutkimuksessa selvitettiin, kuinka suuri osa nuorista on mukana eri tyyppisissä järjestöissä (myös kerhot ja seurat huomioiden) tai on niiden jäsen.

Tutkimuksessa on kerätty myös tietoa potentiaalisesta kiinnostuksesta eri järjestöjä kohtaan. Näiltä osin tutkimus on järjestötoiminnan potentiaalisten markkinoiden kartoitus.

Tutkimuksen muut kysymyksenasettelut suunnattiin 15-29-vuotiaille nuorille. Nämä vastasivat kysymyksiin, jotka sivusivat kansalaistottelemattomuutta, protestialttiutta sekä suhtautumista globalisaatioon ja maailmankaupan vapauttamiseen. Samassa yhteydessä selvitettiin myös mielipiteitä kansainvälisten huippukokousten yhteydessä ilmenneistä mielenosoituksista.

Tutkimus on toteutettu puhelinhaastatteluina syyskuussa 2001. Kaikkiaan haastateltiin 1267 nuorta. Tutkimusnäyte edustaa maan 10-29-vuotiaita nuoria (Ahvenanmaa pois lukien).

Tutkimusaineisto kerättiin tietokoneavusteisin puhelinhaastatteluin. Perusotus poimittiin satunnaisesti väestörekisteristä. Perusotokseen osuneille nuorille haettiin lanka- ja matkapuhelinnumerot. Tutkimusaineiston edustavuuden takaamiseksi haastattelut kiintiöitiin sukupuolen, iän, asuinalueen ja kuntatyyppin mukaan.

Tutkimus on toteutettu Opetusministeriön nuorisoyksikön toimeksiannosta.